

jarig huwelijk nooit zijn stukken gelezen heeft, ja zelfs nooit heeft geweten, wat een versregel is. Zijn ideaal werd dat van Molière's *Chrysale*:

Il n'est pas bien honnête, et pour beaucoup de causes,
 Qu'une femme étudie et sache tant de choses.
 Former aux bonnes mœurs l'esprit de ses enfants,
 Faire aller son ménage, avoir l'œil sur ses gens,
 Et régler la dépense avec économie,
 Doit être son étude et sa philosophie.

Hij aanvaardde voorts de betrekking van „historiographe du Roy”, reisde als zoodanig twee maal mee in de achterhoede van de koninklijke legers, bezwaarlijk zich vasthoudende op een paard, en vervaardigde, naar verluidt, ook eenige historische geschriften; maar deze zijn later verloren gegaan en kunnen dus helaas niet tot eventueele rechtvaardiging van zijn ommekeer aangehaald worden. Racine bleef een vriend van Boileau, die altijd betrekkelijk streng van moraal was geweest; hij werd een vriend en beschermeling van den koning, die ook van zijn kant zijn leven „beteren” wilde en zich tenslotte aan de strakke leiding van mevrouw de Maintenon zou overgeven. Door haar toedoen schreef hij nog twee treurspelen, welke naar de factuur op zijn vroegere gelijken, maar zich van deze onderscheiden door een positief vrome tendentie: *Esther*, dat van 1689, en *Athalie*, dat van 1691 is. Voor het overige leidde Racine tot het einde, dat is tot zijn 59ste jaar, het leven van een gezeten burger, met smaak gekleed, erudiet, eigenaar van vele boeken, van een karos, van een ruime en rijk gemeubelde woning, houder van schuldvorderingen op den Staat, bekleeder van een aantal ambten, als secretaris van den koning, drager van den titel „gentilhomme ordinaire”, vader van vijf dochters, van wie er twee in een klooster gingen, één nog bij zijn leven trouwde, en van twee zoons, welke beide — ofschoon één ervan later nog iets geschreven heeft — in hoofdzaak brave burgers zijn geweest als hij. Racine, kortom, zat aan alle kanten vast: zoowel aan de banden van het gezin als aan die van de machten en instellingen zijner eeuw. Hij was welwillend, rustig, zorgzaam, beleefd tegen een ieder, gehoorzaam aan den koning, opziend tot God, getrouw aan al zijn verplichtingen — maar hij was onherroepelijk middelmatig geworden.

Heeft men het recht op dien toon en in die bewoordingen over Racine den Tweede te spreken? De zaak is dat zijn nieuwe levensstaat, behalve dat hij op zichzelf reeds in ieder geval geen geestdrift kan inspireeren, aanleiding voor hem is geworden tot uit-